

УДК 159.9

Віхляєва Я.Є.<sup>1</sup>, Олешко А.Є.<sup>2</sup>

<sup>1</sup> старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

<sup>2</sup> студ. гр. СН-119 НУ «Запорізька політехніка»

## **ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ**

Перехід з початкового в середню ланку школи є переломним, кризовим періодом у житті кожного школяра. Будь-який учитель скаже, що початок 5-го класу – це складний етап, і не тільки для дитини, але і для вчителів, і для батьків. Проблем багато, і вони не обмежуються рамками навчального процесу, а пов'язані також з організацією життя в школі в цілому і з психологічною атмосферою в родині.

Вік учнів 5-го класу можна назвати перехідним від молодшого шкільного до молодшого підліткового. Психологічно цей вік пов'язаний з поступовим набуттям почуття дорослості – головного особистісного новоутворення молодшого підлітка. Саме на увазі психологічної цінності відносин з однолітками відбувається поступова заміна ведучої навчальної діяльності (що було характерно для молодшого школяра) на провідну діяльність спілкування. Таким чином, у підлітка в стінах школи поступово змінюються пріоритети.

Отже, своєрідність емоцій в молодшому шкільному віці полягає в тому, що учні цього віку все таки відрізняються емоційною вразливістю, безпосередністю проявів і зовнішньою виразністю емоцій. Для молодшого школяра властива надзвичайна широта емоцій і реактивність, легкість переключення від однієї емоції до іншої.

Кожна дитина перебуває в якомусь емоційному стані. Коливання емоційного фону дуже інформативні. Діти не вміють користуватися цим видом інформації. Вони не здатні відчуті настроїв, схвильованість, ставлення, переживання свого друга. Вступ дитини до школи є одним з визначальних етапів у її життя, становленні особистості. Він може позначати на всьому шкільному періоді її розвитку формування «Я – концепції», характеру, не говорячи вже про пізнавальні здібності, а також відповідний індивідуальний стиль учіння.

Вирішальну роль в успішності адаптаційних процесів учнів відіграє перший вчитель. Перший вчитель може стати творцем подальшої ролі учня. Адже діти, які саме у початковій школі органічно включилися у своє життя, успішно виконували завдання вчителя, як правило, вчать як у початковій, так і в середній, і далі – у старшій школі. Учні ж, які вчасно не отримали відповідної допомоги у першому класі, були позбавлені переживань радості від успішності своїх зусиль, а, навпаки зазнавали невдач, можуть згодом

зневіритись у власних можливостях, звикають до розчарувань, втрачають позитивне ставлення до школи, вчителів, однолітків, які навчаються успішно.

Ефективність взаємодії вчителя з учнями в адаптаційний період має прояв не тільки в успішності оволодіння ними навчальною діяльністю, а й тими психічними станами, що супроводжують цю діяльність. Наголосимо, що оптимальне здійснення адаптаційного процесу вимагає загальної позитивної модальності емоційних станів школярів при помірній силі їх прояву. В той же час негативні емоційні стани справляють гальмівний та деформуючий вплив на загальний розвиток школяра.

В системі негативних психічних станів молодших школярів, які мають переважно соціально-психологічне походження, провідне місце посідають емоційні негативні стани, які можуть трансформуватись у стійкі властивості особистості та деформувати її подальший розвиток. Базовим емоційним станом, з якого розвиваються всі інші негативні стани в учнів, є тривога. Саме вона є чинником дезаптації.

Якщо батька дотримуватись наступних рекомендацій щодо своєї дитини то успішність учнів буде вищою.

1. Перша умова шкільного успіху п'ятикласника – безумовне прийняття дитини, не дивлячись на ті невдачі, з якими він вже зіткнувся або може зіткнутися.

2. Обов'язковий прояв батьками інтересу до школи, класу, в якому вчиться дитина, до кожного прожитого їм шкільного дня, неформальне спілкування зі своєю дитиною після минулого шкільного дня.

2. Обов'язкове знайомство з його однокласниками і можливість спілкування дітей після школи.

3. Неприпустимість фізичних заходів впливу, залякування, критики на адресу дитини, особливо в присутності інших людей.

4. Урахування темпераменту дитини в період адаптації до шкільного навчання. Повільні і нетовариські діти набагато важче звикають до класу, швидко втрачають до нього інтерес, якщо відчують з боку дорослих і однолітків насильство, сарказм і жорстокість.

5. Надання дитини самостійності в навчальній роботі і організація обґрунтованого контролю за його навчальною діяльністю.

6. Заохочення дитини за успіхи в навчанні. Моральне стимулювання досягнень дитини.

7. Розвиток самоконтролю, самооцінки і самодостатності дитини.